

Eski Uygurca Avatamsaka-sūtra Üzerine Yapılan Çalışmalar*
Studies on Old Uighur Buddhāvataṃsaka-sūtra

Tümer KARAAYAK*

*Arş. Gör., Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

e-mail: tumer.karaayak@bilecik.edu.tr

Araştırma Makalesi / Research Article
DOI: <https://doi.org/10.34083/akaded.643478>

Sorumlu Yazar/Corresponding Author

Tümer Karaayak, Bilecik Şeyh Edebali
Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi,
Bilecik/Türkiye

ORCID: 0000-0002-2322-9663

Geliş Tarihi/Received : 06.11.2019

Kabul Tarihi/Accepted: 05.12.2019

Atf/Citation

KARAAYAK, Tümer (2019). Eski Uygurca
Avatamsaka-sūtra Üzerine Yapılan
Çalışmalar. *Akademik Dil ve Edebiyat
Dergisi*, 3 (3), 354-373.
DOI: 10.34083/akaded.643478

Öz

Buddhāvataṃsaka-sūtra, Mahāyana Budizmi'nin ve Eski Uygurcanın en önemli metinlerinden birisidir. Bu çalışmada Buddhāvataṃsaka-sūtra'nın çeşitli dillerdeki karşılıklarına ve tercümelerine ait bilgilere yer verilecektir. Metnin Çinceye yapılan çevirilerinden bahsedilecek ve bu çevirilerin yazıldığı dönem, Taishō'da bulunduğu bölümler ve çeviriyi yapanlara ait kısa bir özet sunulacaktır. Daha sonrasında metnin Eski Uygurcaya yapılan çevirileri üzerine bir değerlendirme yapılacak ve bu çevirilerin yapıldığı bölümler, bu bölümlere ait yazmalar ve yazmaların bulunduğu yerler üzerinde durulacaktır. Ayrıca Eski Uygurca Buddhāvataṃsaka-sūtra metni üzerine yapılan çalışmalara değinilecek ve bu çalışmaların künye bilgileri verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Buddhāvataṃsaka-sūtra, Mahāyana Budizmi, Eski Uygurca Buddhāvatasaka-sūtra

Abstract

Buddhāvataṃsaka-sūtra is one of the most important texts of Mahāyana Buddhism and Old Uighur. This paper will provide information about the translations and translations of Buddhāvataṃsaka-sūtra in various languages. The text of Buddhāvataṃsaka will be mentioned from Chinese translations and A brief summary of these translations will be presented information about to when written of period, the departments in Taisho and the translators. Then, an evaluation will be made on the translations of Buddhāvataṃsaka-sūtra text into Old Uighur. Sections where these translations are made, fragments and the locations of the fragments will be discussed. In addition, studies on the text of Old Uighur Buddhāvataṃsaka-sūtra will be discussed and imprint information of these studies will be given.

Keywords: Buddhāvataṃsaka-sūtra, Mahāyana Buddhism, Old Uighur Buddhāvatasaka-sūtra

*Bu makale 10 Ekim 2019 tarihinde Çin Halk Cumhuriyetinde [Hohhot'ta] Inner Mongolian University tarafından düzenlenen "Analyses of Languages and Literature of the Prairie Silk Road and History of the Northern Ethnic Groups (I) Reanalysis of Old Turkic and Uighur Documents" adlı sempozyumda sunulan bildirinin gözden geçirilmiş ve genişletilmiş şeklidir.

1. Huayan Ekolü ve Metinleri

Huayan Okulu [Çin. 華嚴宗], Budist öğretinin büyük bir geleneğidir ve 7. yüzyılda Çin’de Sui [Çin. 隋朝 *sui chao*] (581-618) ve Tang [Çin. 唐朝 *tang chao*] (618-907) hanedanlıkları sırasında ortaya çıkmıştır. Huayan Okulu, Avataṃsaka-sūtra’yı [Çin. 華嚴經 *hua yang jin*] merkezine alan Çin Budizmi ekollerinden birisidir. Bu okul Mañjuşrī [Çin. 文殊 *wen shu*] Bodhisattva’ya ibadet etmeye ve tapınmaya odaklanmıştır. Ayrıca öğretinin doğasına [Skr. *dharmatā*; Çin. 法性 *fa xing*] odaklanması sebebiyle bazen Öğreti Doğasının Okulu [Çin. 法相宗 *fa xiang zong*] olarak adlandırılmıştır (Irons 2008: 238).

Huayan Okulu [Çin. 華嚴宗], Çin’de Dixin Dushun [Çin. 帝心杜順] (557–640) tarafından kurulmuş ve ona Yunhua Zhiyan [Çin. 雲華智儼] (602-668), Fazang [Çin. 法藏 ayrıca Xianshou Çin. 賢首 olarak da adlandırılır] (643–712), Qingliang Chengguan [Çin. 清涼澄觀] (737–820) ve Guifeng Zongmi [Çin. 圭峰宗密] (780–841) adlı dört keşiş eşlik etmiştir. 740 yılında Shen Xiang [Çin. 審祥], Japonya’ya Huayan öğretilerini tanıtmıştır. Huayan Okulu Japonya’da Kegon Okulu [Jap. *Kegon-shū*] olarak anılmaya başlamıştır (Buswell 2004: 342-344; Irons 2008: 238).

Bir Budist efsanesine göre, Buddhāvataṃsaka insanın dünyasına yılan sarayından (Skr. *nāga*) Nāgārjuna tarafından getirilmiştir. Bir bütün olarak Avataṃsaka-sūtrada, Bodhisattva’nın gelişim evreleri, nitelikleri, dini pratikleri ve Buddhalığın doğasıyla ihtiyaçları anlatılmaktadır. Ayrıca bu sūtra, ritmik tekrarlar ile değişen bakış açılarını içermektedir (Harvey 2013: 146). Bu okulun öğretileri Doğu Asya’daki diğer Budist geleneklerin öğretileri üzerinde önemli bir etki yapmıştır. Buddhāvataṃsaka’nın odaklandığı iki ana konu bulunmaktadır. Bunlardan ilki dünyada bir öğretmen olarak Buddha’nın yeteneklerini ve görünüşünü övmektir. İkincisi ise Buddhalığın tarifini yapmaktır. Buddhāvataṃsaka-sūtra’nın Daśabhūmika ve Gaṇḍavyūha adlı en ünlü iki bölümü Bodhisattva’nın pratiklerini anlatmaktadır (Hamar 2015: 115).

2. Avataṃsaka-sūtra ve Çince çevirileri

Avataṃsaka-sūtra [Çin. 華嚴經] Mahāyana Budizmi’nin en önemli ve etkili sūtralarından biridir. Bu sūtra, Buddhāvataṃsaka-sūtra [Çin. 华严经] olarak da bilinir. Avataṃsaka-sūtra’nın Çince adı yaygın olarak *Huayanjing* [Çin. 華嚴經] şeklinde kullanılır. Bu sūtra çeşitli bölümlere sahip olan devasa bir çalışmadır ve birçok kez Çinceye çevrilmiştir. Bu sūtralardan bazıları ikinci yüzyılda, metnin tamamı ise beşinci ve daha sonraki yüzyıllarda daha uzun bir biçimde Çinceye çevrilmiştir (Harvey 2013: 144).

Avataṃsaka-sūtra’nın ilk çevirisi 421 yılında Buddhābhadrā [Çin. 佛馱跋陀] tarafından yapılmıştır. Bu 60. kitabın (cildin) çevirisidir ve Çince başlığı *Dafanguang fo huayan jing* [Çin. 大方廣佛華嚴經]’dir. Bu eser Taishō 278’e [T. 278.9.395a-788b] denk gelmektedir (Hirakawa 1990: 279-280; Buswell, Lopez 2014: 84).

İkinci olarak 699 yılında Śikṣānanda [實叉難陀] tarafından 80. kitabın (cildin) çevirisi yapılmıştır. Bu kitabın (cildin) çevirisinin Çince başlığı da *Dafangguang fo huayan jing* [Çin. 大方廣佛華嚴經]’dir ve bu eser Taishō 279’a [T 279.10.1b-444c] denk gelmektedir. (Buswell, Lopez 2014: 84).

Üçüncü olarak Prajñā [般若] tarafından 798 yılında 40. cildin (kitabın) çevirisi yapılmıştır. Bu eserin Çince başlığı *Dafangguang fo huayan jing* [Çin. 大方廣佛華嚴經] ve Sanskritçe başlığı *Gaṇḍavyūhasūtra*’dır. Bu eser Taishō 293’e [T. 293.10.661a-848b] denk gelmektedir (Buswell, Lopez 2014: 84).

Buddhāvataṃsaka’nın Sanskritçede tam bir çevirisi mevcut değildir. Sanskritçede Daśabhūmika ve Gaṇḍavyūha olarak bilinen metnin bazı kısımları mevcuttur (Hamar 2015: 123).

3. Eski Uygurca Buddhāvataṃsaka-sūtra Yazmaları ve Bu Yazmalar Üzerine Yapılan Çalışmalar

Eski Uygurca Buddhāvataṃsaka-sūtraya ait yazmalar dünyanın çeşitli kütüphanelerinde, araştırma merkezlerinde ve müzelerinde bulunmaktadır. Bu yazmalar Almanya’da Berlin Bilimler Akademisi Turfan Koleksiyonu’nda¹, Rusya’da Rusya Bilimler Akademisi St. Petersburg Doğu El Yazmaları Enstitüsü’nde, Japonya’da Ryukoku Üniversitesi Otani Koleksiyonu ile Kyoto Üniversitesi Haneda Fotoğraf Koleksiyonu’nda [Kyoto’da], Çin’de Gansu Müzesi, Dunhuang Akademisi [Lanzhou’da] ile Çin Kültürel Miras Akademisi’nde [Pekin’de] ve Tayvan’da Academia Sinica Tarih ve Filoloji Enstitüsü Fu Ssu- Nien Kütüphanesi’nde bulunmaktadır (Yakup 2013: 156-156).

3.1. Berlin Turfan Koleksiyonunda Bulunan Yazmalar

Berlin Turfan Koleksiyonunda bulunan Buddhāvataṃsaka-sūtra’nın çeşitli çevirilerine ait birçok yazma mevcuttur ve bu yazmaların kataloğu Abdurishid Yakup tarafından hazırlanmıştır². Abdurishid Yakup, Berlin’de bulunan Buddhāvataṃsaka-sūtra’ya ait yazmaların dört farklı blok baskıdan geldiğini belirtir (Yakup 2008: 16).

A. Lotus çiçeğiyle süslenmiş pustaka formundaki yazmalar: Berlin koleksiyonunda bulunan Buddhāvataṃsaka-sūtra’ya ait yazmalardan 8 tanesi bu özelliğe sahiptir. Bu yazmalardan U 4258 numaralı (Yakup Kat. No: 105) yazmanın ön sayfası Taishō 279 124c29 – 125a2 metnine, arka sayfası Taishō 279 125a 10-11 metnine karşılık gelmektedir. Kalan yedi yazmanın³ Çince orijinal metni tespit edilememiştir (Yakup 2008: 16-17).

B. Çince başlığı kısaltılmış yazmalar: Bu yazmalardan U 4438 (Yakup Kat. No: 112) adlı küçük bir yazma Çince *hua* [Çin. 華] “çiçek” karakterini içerir. Yazmanın ön yüzü 279 8c9-10 numaralı

¹Berlin Turfan Koleksiyonundaki yazmalar için bkz: <http://turfan.bbaw.de/dta/index.html>

²Yakup, Abdurishid (2008): *Altürkische Handschriften Teil 12. Die Uigurischen Blockdrucke der Berliner Turfansammlung Teil 2: Apokryphen, Mahāyāna-Sūtren, Erzählungen, Magische Texte, Kommentare und Kolophone*. Stuttgart: Franz Steiner Verlag.

³Berlin Turfan Koleksiyondaki yazmalar: U 4075 (T I D), U 4179 (T II S), U 4282 (T III M 150), U 4304 (T III Mu 110), U 4384 (o.F.), U 4402 (o.F.), U 4547(T I D 51).

Taishō metnine ve arka yüzü 279 8c17-19 numaralı Taishō metnine karşılık gelmektedir. Bu yazmanın üzerindeki Çince *hua* [Çin. 華], Huayanjing'in kısaltmasıdır. Berlin Turfan koleksiyonunda bu yazmalardan en az 30 parça⁴ bulunmaktadır (Yakup 2008: 17).

C. Uyurca başlığa sahip yazmalar: Berlin Turfan koleksiyonunda bulunan U 4239 (Yakup Kat. No: 142) ve U 4528 (Yakup Kat. No: 143) 2 yazmada Skr. *avatamsaka*'nın Uyurca *avatsaka* - *avatsaka* şekli bulunmaktadır. Bu yazmaların parçalı olması sebebiyle Çince orijinal metni tespit edilememiştir (Yakup 2008: 17).

D. Samantabhadracaryāprañidhāna'nın 40. cildine ait yazmalar: Berlin koleksiyonunda bulunan Samantabhadracaryāprañidhāna'nın 40. cildine ait U 346 numaralı yazma Reşit Rahmeti Arat tarafından yayımlanmıştır⁵. Yine bu türe ait U 4817 numaralı yazma Peter Zieme tarafından yayınlanmıştır⁶. Berlin Turfan koleksiyonunda bulunan 13 yazma⁷ ve 2 kolofon⁸ Samantabhadracaryāprañidhāna'nın 40. cildine aittir. Bu yazmalardan 10'u⁹ Abdurishid Yakup tarafından yayımlanmıştır¹⁰ (Yakup 2008: 16-18).

Berlin Turfan Koleksiyonunda Bulunan Yazmalar		
Yazmanın Adı:	Bulunduğu Koleksiyon:	Yayın Yeri:
U 4075 (T I D)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 112 Yakup Kat. No: 103
U 4179 (T II S)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 112-113 Yakup Kat. No: 104
U 4258 (T III 62),	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 113-114 Yakup Kat. No: 105

⁴Berlin Turfan Koleksiyondaki yazmalar: U 4383 (o.F.), U 4438 (o.F.), U 4090 (T I D; T I D 662), U 4140 (TU 1037), U 4142 (T II 1070), U 4178 (T II M 881), U 4244 (T II T 659), U 4248 (T II T 1074), U 4271 (T III M 110.501), U 4272 (T III M 122.52), U 4285 (T III M 163), U 4320 (o.F.), U 4344 (o.F.), U 4348 (o.F.), U 4358 (o.F.), U 4391 (o.F.), U 4451 (o.F.), U 4482 (o.F.), U 4483 (T II M 861), U 4489 (o.F.), U 4514 (o.F.), U 4515 (o.F.), U 4558 (o.F.), U 4570 (o.F.), U 4571 (o.F.), U 4574 (o.F.), U 4606 (o.F.), U 4607 (o.F.), U 4608 (o.F.), U 4609 (o.F.), U 4610 (o.F.).

⁵Arat, Reşid Rahmeti (1991³): *Eski Türk Şiiri*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi: 213-215, 503

⁶Zieme, Peter (1982): "Zum uigurischen Samantabhadracaryāprañidhāna". *Studia Turcologica memoriae Alexii Bombaci dicata*. (Istituto Universitario Orientale, Seminario di Studi Asiatici, Series Minor XIX.) Napoli: 601.

Zieme, Peter (1985): *Buddhistische Stabreimdichtungen der Uiguren*. Berlin: Akademie-Verlag.

⁷Berlin Turfan Koleksiyondaki yazmalar: U 4307 (T III TV 49), U 4669 (T I), U 4687 (T II S 36), U 4480 (o.F.), U 4364 (o.F.), U 4180 (T II S) + U 4181 (T II S 20), U 4126 (T II, T II D 20), U 4182 (T II S, T II S 20.526), U 4667 (T I), U 4668 (T I), U 346 (TM 10), U 4164 (THD201, Glas: T II D 201.514), U 4817 (o.F. TM 21??).

⁸Berlin Turfan Koleksiyondaki yazmalar: U 4766 (T M 19) + U 4821 (o.F.).

⁹Berlin Turfan Koleksiyondaki yayımlanan yazmalar: U 4126 (T II, T II D 20), U 4180 (T II S), U 4182 (T II S, T II S 20.526), U 4307 (T III TV 49), U 4364 (o.F.), U 4480 (o.F.), U 4667 (T I), U 4669 (T I), U 4687 (T II S 36).

¹⁰Yakup, Abdurishid (2007): "Berlin fragments of the block-printed Uyghur edition of the Buddhāvataṃsaka-sūtra in forty volumes". *Aspects of research into Central Asian Buddhism. Memoriam Kōgi Kudara*. Edited by Peter Zieme. Turnhout: Brepols Publishers: 435-459.

U 4282 (T III M 150)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 114-115 Yakup Kat. No: 106
U 4304 (T III Mu 110)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 115 Yakup 2013: 457-458 Yakup Kat. No: 107
U 4384 (o.F.)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 116 Yakup Kat. No: 108
U 4402 (o.F.),	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 116-117 Yakup Kat. No: 109
U 4547(T I D 5l)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 117 Yakup Kat. No: 110
U 4383 (o.F.)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 117-118 Yakup Kat. No: 111
U 4438 (o.F.)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 118 Yakup 2013: 459 Yakup Kat. No: 112
U 4090 (T I D; T I D 662)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 119 Yakup Kat. No: 113
U 4140 (TU 1037)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 119-120 Yakup Kat. No: 114
U 4142 (T II 1070)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 120 Yakup Kat. No: 115
U 4178 (T II M 881)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 120-121 Yakup Kat. No: 116
U 4244 (T II T 659)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 121-123 Yakup Kat. No: 117
U 4248 (T II T 1074)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 123-124 Yakup Kat. No: 118
U 4271 (T III M 110.501)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 124 Yakup Kat. No: 119
U 4272 (T III M 122.52)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 125 Yakup Kat. No: 120
U 4285 (T III M 163)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 125-126 Yakup Kat. No: 121
U 4320 (o.F.)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 126

		Yakup Kat. No: 122
U 4344 (o.F.)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 127 Yakup Kat. No: 123
U 4348 (o.F.)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 127-128 Yakup Kat. No: 124
U 4358 (o.F.)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 128 Yakup Kat. No: 125
U 4391 (o.F.)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 128-129 Yakup Kat. No: 126
U 4451 (o.F.)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 129 Yakup Kat. No: 127
U 4482 (o.F.)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 129-130 Yakup Kat. No: 128
U 4483 (T II M 861)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 130 Yakup Kat. No: 129
U 4489 (o.F.)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 131 Yakup Kat. No: 130
U 4514 (o.F.)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 131-132 Yakup Kat. No: 131
U 4515 (o.F.)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 132 Yakup Kat. No: 132
U 4558 (o.F.)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 132-133 Yakup Kat. No: 133
U 4570 (o.F.)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 133 Yakup Kat. No: 134
U 4571 (o.F.)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 133-134 Yakup Kat. No: 135
U 4574 (o.F.)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 134 Yakup Kat. No: 136
U 4606 (o.F.)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 134-135 Yakup Kat. No: 137
U 4607 (o.F.)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 135 Yakup Kat. No: 138
U 4608 (o.F.)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 135-136 Yakup Kat. No: 139

U 4609 (o.F.)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 136 Yakup Kat. No: 140
U 4610 (o.F.)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 136 Yakup Kat. No: 141
U 4239 (T II T 650)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 136-137 Yakup 2013: 459 Yakup Kat. No: 142
U 4528 (o.F.)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 137-138 Yakup 2013: 459 Yakup Kat. No: 143
U 4307 (T III TV 49)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2007: 438-440 Yakup 2008: 138 Yakup Kat. No: 144
U 4669 (T I)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2007: 440-444 Yakup 2008: 138-139 Yakup Kat. No: 145
U 4687 (T II S 36)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2007: 440-444 Yakup 2008: 139-140 Yakup Kat. No: 146
U 4480 (o.F.)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2007: 444-446 Yakup 2008: 140 Yakup Kat. No: 147
U 4364 (o.F.)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2007: 446-448 Yakup 2008: 140-141 Yakup Kat. No: 148
U 4180 (T II S) + U 4181 (T II S 20)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2007: 451-454 Yakup 2008: 141-142 Yakup Kat. No: 149
U 4126 (T II, T II D 20)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2007: 454-455 Yakup 2008: 142 Yakup Kat. No: 150
U 4182 (T II S, T II S 20.526)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2007: 456-457 Yakup 2008: 143 Yakup Kat. No: 151
U 4667 (T I)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2007: 448-451

		Yakup 2008: 143-144 Yakup Kat. No: 152
U 4668 (T I)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Yakup 2008: 144-145 Yakup Kat. No: 153
U 346 (TM 10)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Arat 1991: 213-215, 503 [ETŞ, Nr. 21] Yakup 2008: 145-146 Yakup Kat. No: 154
U 4164 (THD201, Glas: T II D 201.514)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Zieme 1982: 601-602. Yakup 2008: 146 Yakup Kat. No: 155
U 4817 (o.F. TM 21??)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Zieme 1982: 601 Yakup 2008: 146-147 Yakup Kat. No: 156
U 4766 (T M 19) + U 4821 (o.F)	Berlin Turfan Koleksiyonu	Zieme 1982: Tafel I-IV Arat 1991: 229-231 [ETŞ, Nr. 24 (U 4821)]. Zieme 1985: 162. [BT XIII, Nr. 44]. Yakup 2008: 147-148 Yakup Kat. No: 157

3.2. St. Petersburg'da Bulunan Yazmalar

St. Petersburg Koleksiyonunda bulunan *Buddhāvataṃsaka-sūtra*'ya ait yazmalar ilk olarak Wilhelm Radloff tarafından yayımlanmıştır. Radloff, bu çalışmasında kısa bir giriş ile Uygur harfleriyle dizilmiş III (Radloff 1911: 105-106) ve IV (Radloff 1911: 107-109) numaralı yazma örneklerine yer vermiştir¹¹. Bu çalışmadan sonra Juntarō Ishihama aynı metnin transkripsiyonunu ve çevirisini yapmıştır. Ishihama çalışmasında Radloff'un III numaralı yazma örneklerinin yerlerini değiştirmiştir¹².

¹¹Radloff, Wilhelm (1911): *Kuan-ši-im Pusar. Eine türkische Übersetzung des XXV. Kapitels der chinesischen Ausgabe des Saddharmapuṇḍarīka*. Herausgegeben und übersetzt. Mit vier Beilagen und zwei Tafeln. St. Pétersbourg: Bibliotheca Buddhica. XIV: 103-109.

¹²Ishihama, Juntarō (1950): "A Fragment of the Uighur Version of Sāmanta-bhadra-caryā-praṇidhana". *Papers on Asian history in honour of Doctor Haneda on the Occasion of his sixtieth birthday*. The Society of Oriental Research. Kyoto University: 63-73.

Son zamanlarda Rusya Bilimler Akademisi St. Petersburg Doğu El Yazmaları Enstitüsündeki Krotkov koleksiyonunda Buddhāvataṃsaka-sūtra'nın 40. cildine ait 28 yazma Kōichi Kitsudō [橘堂晃一] tarafından bulunmuştur. Kōichi Kitsudō 2016¹³ yılında yazdığı makalesinde Eski Uygurca Buddhāvataṃsaka-sūtra üzerine yapılan çalışmaları kısaca değerlendirmiştir. Daha sonra Rusya Bilimler Akademisi St. Petersburg Doğu El Yazmaları Enstitüsündeki Buddhāvataṃsaka-sūtra'nın 40. cildine ait yazmalar ve yeni kolofon metinleri hakkında bilgi vermiştir.

Kōichi Kitsudō 2017¹⁴ yılında yayımladığı makalesinde daha önce yayımlamış olduğu makalesindeki [2016] bilgileri tekrar etmiş ve Rusya Bilimler Akademisi St. Petersburg Doğu El Yazmaları Enstitüsündeki Krotkov koleksiyonunda Buddhāvataṃsaka-sūtra'nın 40. cildine ait tespit ettiği 28 yazmadan 13'ünün¹⁵ transkripsiyonunu, çevirisini, Çince paralel metnini ve açıklamalarını yapmıştır. Kitsudō'ya göre Krotkov koleksiyonundaki yazmalar, Yoshikawa fotoğraflarıyla [yazmalarıyla] aynı el yazmasının parçasıdır (Kitsudō 2017: 109).

St. Petersburg'da Bulunan Yazmalar		
Yazmanın Adı:	Bulunduğu Koleksiyon:	Yayın Yeri:
Radloff Beilage III. (III-1)	-	Radloff 1911: 105 Ishihama 1950: 65-66-67
Radloff Beilage III. (III-2)	-	Radloff 1911: 106 Ishihama 1950: 67-68-65
Radloff Beilage III. (IV-1)	-	Radloff 1911: 107 Ishihama 1950: 65-64-68-69
Radloff Beilage III. (IV-2)	-	Radloff 1911: 108 Ishihama 1950: 69-70-71
Radloff Beilage III. (IV-3)	-	Radloff 1911: 109 Ishihama 1950: 71-72
SI Kr II 5-02: Unidentified	Krotkov koleksiyonu	
SI Kr II 5-03: Unidentified	Krotkov koleksiyonu	
SI Kr II 5-04: Unidentified	Krotkov koleksiyonu	

¹³Kitsudo, Koichi [橘堂晃一] (2016): “Kodai Uiguru-go [Kegonkyō] kenkyū no shin tenkai — okugaki to yakushutsu no haikai o chūshin ni — [古代ウイグル語「華嚴經」研究の新展開—奥書と訳出の背景を中心に—]”. *Tōyō shien* [東洋史苑] 86/87: 1-25. [Makalenin İngilizce Başlığı: Advanced Development in the Study of the Huayan jing in old Uighur”].

¹⁴Kitsudo, Koichi [橘堂晃一] (2017): “New Light on the Huayan jing in Old Uighur from the Krotkov Collection and Yoshikawa Photographs”. *Essays on the Manuscripts Written in Central Asian Languages in the Otani Collection: Buddhism, Manichaeism, and Christianity*. eds. T. Irisawa, K. Kitsudo. Kyoto: 105-153.

¹⁵Transkripsiyonu yapılan yazmalar: SI Kr II 5-11, SI Kr II 6-1, SI Kr II 6-2, SI Kr IV 442, SI Kr IV 453, SI Kr IV 438a, SI Kr IV 411, SI 2Kr 046a, SI 2Kr 046b, SI Kr IV 429, SI Kr IV 410, SI Kr II 5-10, SI Kr IV 449a (Kolofon).

SI Kr II 5-10: 40th scroll and Colophon	Krotkov koleksiyonu	Kitsudō 2016: 24 Kitsudō 2017: 140-141
SI Kr II 5-11: Introduction (?)	40. cilde ait (?); Krotkov koleksiyonu	Kitsudō 2017: 125-126
SI Kr II 5-12: Unidentified	Krotkov koleksiyonu	
SI Kr II 6-01: Introduction (?)	40. cilde ait (?); Krotkov koleksiyonu	Kitsudō 2017: 126-127
SI Kr II 6-02: Introduction (?)	40. cilde ait (?); Krotkov koleksiyonu	Kitsudō 2016: 14 Kitsudō 2017: 127-128
SI Kr II 6-03: Unidentified	Krotkov koleksiyonu	
SI Kr II 6-04: Unidentified	Krotkov koleksiyonu	
SI Kr II 6-05: Unidentified	Krotkov koleksiyonu	
SI Kr II 6-06: Unidentified	Krotkov koleksiyonu	
SI Kr IV 410: 39th scroll	Krotkov koleksiyonu	Kitsudō 2017: 139-140
SI Kr IV 411: 16th scroll	Krotkov koleksiyonu	Kitsudō 2017: 133-134
SI Kr IV 412: Unidentified	Krotkov koleksiyonu	
SI Kr IV 414: Unidentified	Krotkov koleksiyonu	
SI Kr IV 429: 38th scroll	Krotkov koleksiyonu	Kitsudō 2017: 138-139
SI Kr IV 430: Unidentified	Krotkov koleksiyonu	
SI Kr IV 433: Unidentified	Krotkov koleksiyonu	
SI Kr IV 437: Unidentified	Krotkov koleksiyonu	
SI Kr IV 438a: 8th scroll	Krotkov koleksiyonu	Kitsudō 2017: 131-132
SI Kr IV 441: Unidentified	Krotkov koleksiyonu	
SI Kr IV 442: 2nd scroll	40. cilde ait (?); Krotkov koleksiyonu	Kitsudō 2017: 128-130
SI Kr IV 449a: Colophon	Krotkov koleksiyonu	Kitsudō 2017: 141-143
SI Kr IV 449b: Unidentified	Krotkov koleksiyonu	
SI Kr IV 453: 5th scroll	40. cilde ait (?); Krotkov koleksiyonu	Kitsudō 2017: 130-131
SI 2Kr 46a: 19th scroll	Krotkov koleksiyonu	Kitsudō 2017: 134-136
SI 2Kr 46b: 37th scroll	Krotkov koleksiyonu	Kitsudō 2017: 137

3.3. Kyoto'da Bulunan Yazmalar

Kyoto'ya Kōichiro Yoshikawa [吉川小一郎] tarafından getirilen Buddhāvataṃsaka-sūtra'nın 40. cildine ait yazmalar ilk olarak Tōru Haneda [羽田亨] tarafından yayımlanmıştır. Tōru Haneda, bu çalışmada kısa bir giriş ile birlikte yazmaların transkripsiyonunu ve çevirisini vermiştir¹⁶. Bu makale daha sonra Tōru Haneda'nın bütün çalışmalarının toplandığı kitapta yeniden yayınlanmıştır¹⁷.

Kōgi Kudara ile Juten Oda, Haneda koleksiyonu olarak adlandırılan ve asılları kayıp olan Buddhāvataṃsaka-sūtra'nın 40. cildine ait 9 yazma ve Yoshikawa koleksiyonunda yer alan 11 yazma üzerine bir çalışma yapmışlardır. Bu çalışmada kısa bir giriş, transkripsiyon, çeviri ve açıklamalara yer vermişlerdir¹⁸.

Juten Oda 1984 yılında sunduğu bildiride Buddhāvataṃsaka-sūtra'nın kolofon metnini ve bu metnin çevirmeni olan Antsang [Çin. 安藏 *Anzang*] hakkında özet bilgilere yer vermiştir¹⁹. Juten Oda 1985 yılında bu bildiriye bütünlüklü olarak yayımlamıştır²⁰.

2002 yılında Kōgi Kudara, Otani koleksiyonunda yer alan Buddhāvataṃsaka-sūtra'nın 40. kitabına (cildine) denk gelen lotus çiçeğiyle süslenmiş 4 yazmayı yayımlamıştır. Kudara bu çalışmada kısa bir giriş, yazmaların transkripsiyonu ve çevirisi, Çince denkliği ve çevirisi ile açıklamalara yer vermiştir²¹.

Kyoto'da Bulunan Yazmalar		
Yazmanın Adı:	Bulunduğu Koleksiyon:	Yayın Yeri:
I. Haneda Photo No. 41: recto = No. 41-1, verso = No. 41-2.	Haneda Photo	Kudara, Oda 1983: 178-179

¹⁶Haneda, Tōru [羽田亨] (1953): “Torukobun kegonkyō dankan [トルコ文華嚴經の斷簡]”. *Tōzai gakujuitsu kenkyūjo ronsō* [東西学術研究所論叢], VI: 1-29 + I plate.

¹⁷Haneda, Tōru [羽田亨] (1958): “Torukobun kegonkyō dankan [トルコ文華嚴經の斷簡]”. *Haneda Hakushi shigaku ronbunshū* [羽田博士史學論文集]. Kyōto: Tōyōshi Kenkyūkai, Shōwa 33 [1958]: 183-205. [Makalenin Fransızca Başlığı: Haneda, Tōru (1958): “A propos d'un fragment du sutra Gandavyuha en langue turque”. *Recueil des oeuvres posthumes de Tōru Haneda II. Etudes Religieuses Et Linguistiques*. Université de Kyōto. Oriental Reserach Series No. 3, Part 2: 183-205].

¹⁸Kudara, Kōgi; Juten Oda (1983). “Uiguru-yaku hachijū Kegon dankan, fu: Anzō to shijū Kegon [ウイグル訳八十華嚴斷簡一付. 安藏と四十華嚴]”. *Bukkyō bunka kenkyūjo kiyō* [仏教文化研究所紀要] 22: 176-205. [İngilizce Başlık: “Uyghur fragments of the Buddhāvataṃsaka-sūtra in eighty volumes. – Appendix: Anzag and the Buddhāvataṃsaka-sūtra in forty volumes”. *Studies on the Buddhist texts unearthed in the Silk Road. Bulletin of Buddhist Cultural Institute, Ryūkyō University* 22: 176-205].

¹⁹Oda, Juten (1984): “On the Uigur Colophon of the Buddhāvataṃsaka-sūtra in Forty-Volumes”. *Proceedings of the Thirty-First International Congress of Human Sciences in Asia and North Africa*. Tokyo-Kyoto 1983; ed. by T. Yamamoto, The Tōhō Gakkai, Tokyo 1984: 340-341.

²⁰Oda, Juten (1985): “Uiguru yaku şicūke gonkyō noşiki go ni tsuite [ウイグル訳「四十華嚴經」の識語について]”. *Toyohashi tankidaigaku kenkyū kiyō* [豊橋短期大学研究紀要] 2: 121-127. [Oda, Juten (1985): “On the Uighur Colophon of the Buddhāvataṃsaka-sūtra in Forty-Volumes”. *The Bulletin of Toyohashi Junior College*. No. 2: 121-127].

²¹Kudara, Kōgi (2002). “Fragments of the blockprinted version of the Buddhāvataṃsaka-sūtra in forty volumes”. *Splitter aus der Gegend von Turfan. Festschrift für Peter Zieme anlässlich seines 60. Geburtstags*. Berlin-İstanbul: 119-128.

II. Haneda Photo No. 42: recto = No. 42-2, verso = No. 42-1.	Haneda Photo	Kudara, Oda 1983: 179
III. Haneda Photo No. 43: recto = No. 43-1, verso = No. 43-2.	Haneda Photo	Kudara, Oda 1983: 179-180
IV. Haneda Photo No. 36: recto = No. 36-1, verso = No. 36-2.	Haneda Photo	Kudara, Oda 1983: 180-182
V. Haneda Photo No. 35: recto = No. 35-2, verso = No. 35-1.	Haneda Photo	Kudara, Oda 1983: 182-183.
VI. Haneda Photo No. 37: recto = No. 37-2, verso = No. 37-1.	Haneda Photo	Kudara, Oda 1983: 183-184
VII. Haneda Photo No. 39: recto = No. 39-2, verso = No. 39-1.	Haneda Photo	Kudara, Oda 1983: 184-185
VIII. Haneda Photo No. 83: recto = No. 38-2, verso = No. 38-1	Haneda Photo	Kudara, Oda 1983: 185-186
IX. Haneda Photo No. 40: recto = No. 40-1, verso = No. 40-2.	Haneda Photo	Kudara, Oda 1983: 186-187
Haneda 1953: Yazma Yok: I = Yoshikawa Photo No. I: recto	Yoshikawa Photo	Haneda 1953: 4-6 Haneda 1958: 185-186 Kudara, Oda 1983: 187 Kudara, Oda 1983: 200
Haneda 1953: Yazma Yok: II = Yoshikawa Photo No. II: verso	Yoshikawa Photo	Haneda 1953: 6-8 Haneda 1958: 186-188 Kudara, Oda 1983: 188 Kudara, Oda 1983: 200
Haneda 1953: Yazma Yok: III = Yoshikawa Photo No. III: recto	Yoshikawa Photo	Haneda 1953: 8-9 Haneda 1958: 188-189 Kudara, Oda 1983: 188 Kudara, Oda 1983: 201
Haneda 1953: Yazma Yok: IV = Yoshikawa Photo No. IV: verso	Yoshikawa Photo	Haneda 1953: 9-11 Haneda 1958: 189-191 Kudara, Oda 1983: 188-189 Kudara, Oda 1983: 201
Haneda 1953: Yazma Yok: V = Yoshikawa Photo No. V: recto	Yoshikawa Photo	Haneda 1953: 11-13 Haneda 1958: 191-192 Kudara, Oda 1983: 189

		Kudara, Oda 1983: 202
Haneda 1953: Yazma Yok: VI = Yoshikawa Photo No. VI: verso	Yoshikawa Photo	Haneda 1953: 13-15 Haneda 1958: 192-194 Kudara, Oda 1983: 189 Kudara, Oda 1983: 202
Haneda 1953: Yazma Yok: VII = Yoshikawa Photo No. VII: recto	Yoshikawa Photo	Haneda 1953: 15-16 Haneda 1958: 194-195 Kudara, Oda 1983: 189-190 Kudara, Oda 1983: 203
Haneda 1953: Yazma Yok: VIII = Yoshikawa Photo No. VIII: verso	Yoshikawa Photo	Haneda 1953: 16-18 Haneda 1958: 195-197 Kudara, Oda 1983: 190 Kudara, Oda 1983: 203
Haneda 1953: Yazma Yok: IX = Yoshikawa Photo No. IX: recto	Yoshikawa Photo	Haneda 1953: 18-20 Haneda 1958: 197-198 Kudara, Oda 1983: 190-191 Kudara, Oda 1983: 203
Haneda 1953: Yazma Yok: X = Yoshikawa Photo No. X: verso	Yoshikawa Photo	Haneda 1953: 20-22 Haneda 1958: 198-200 Kudara, Oda 1983: 191 Kudara, Oda 1983: 204
Haneda XI = Yoshikawa Photo No. XI	Yoshikawa Photo	Haneda 1953: 22-23 Haneda 1958: 200-201 Kudara, Oda 1983: 194-195 Kudara, Oda 1983: 205 Kitsudō 2016: 24 Kitsudō 2017: 151
Ōtani U (katakana) 807	Ōtani koleksiyonu	Kudara 2002: 123
Ōtani U (katakana) 805	Ōtani koleksiyonu	Kudara 2002: 123-124
Ōtani U (katakana) 806	Ōtani koleksiyonu	Kudara 2002: 124-126
Ōtani U (katakana) 834	Ōtani koleksiyonu	Kudara 2002: 126-127

3.4. Çin'de Bulunan Yazmalar

Dunhuang Araştırmaları Enstitüsünde ve Gansu Eyalet Müzesinde Buddhāvataṃsaka-sūtra'nın 80. kitabının çevirisine ait yazmalar Geng Shimin tarafından yayımlanmıştır. Geng Shimin bu yayınlarını kısa bir giriş, transkripsiyon, çeviri, açıklamalar ve tıpkıbasımlar şeklinde hazırlamıştır²².

Dunhuang'daki Mogao B128 numaralı mağaradan çıkarılan malzeme arasında bulunan Buddhāvataṃsaka-sūtra'ya ait yazmalar üzerine çalışmayı Zhang Tieshan yapmıştır²³. Yine Dunhuang'da bulunan yazmalar üzerine Yang Fuxue ve Aydar Mirkamal çalışmıştır²⁴. Çin Kültürel Miras Akademisinde bulunan yazma üstüne Zhang Tieshan ve Peter Zieme bir çalışma yapmışlardır²⁵.

Çin'de Bulunan Yazmalar		
Yazmanın Adı:	Bulunduğu Koleksiyon:	Yayın Yeri:
Dunhuang IA	Dunhuang Cultural Relics Research Institute (?)	Geng 1986a: 61
Dunhuang IB	Dunhuang Cultural Relics Research Institute (?)	Geng 1986a: 61-62
Dunhuang IIA	Dunhuang Cultural Relics Research Institute (?)	Geng 1986a: 62
Dunhuang IIB	Dunhuang Cultural Relics Research Institute (?)	Geng 1986a: 62-63
Gansu Museum IA	Gansu Müzesi	Geng 1986b: 71-72

²²Geng Shimin (1986a). "Huihu wen "bashi hua yan" can jing yanjiu [回鹘文《八十华严》残经研究]". *Minzu Yuwen* [民族语文]. vol. 3: 59-65. [İngilizce Başlık: "A study of the remains of Buddhāvataṃsaka-sūtra". *Minority Languages of China*. vol. 3: 58-65].

Geng Shimin (1986b). "Gansu sheng bowuguan cang huihu wen "bashi hua yan" can jing yanjiu (er) [甘肃省博物馆藏回鹘文《八十华严》残经研究(二)]". *Zhongyang minzu daxue xuebao* [中央民族大学学报]. vol. 2: 84-89.

Geng Shimin (1986c): "Gansu sheng bowuguan cang huihu wen "bashi hua yan" can jing yanjiu (yi) [甘肃省博物馆藏回鹘文《八十华严》残经研究(一)]". *Shijie zongjiao yanjiu* [世界宗教研究] 3: 68-77. [Makalenin İngilizce Başlığı: "A Reserch on the Fragmentary Volumes of Eighty Buddavatamasakamahavai Pulyasutra in Huihe Language Housed at Gansu Museum". *Studies on World Religions*. No. 3: 68-77].

²³Zhang Tieshan [张铁山] (2003). "Mo gao ku bei qu B128 ku chutu huihu wen "bashi hua yan" can ye yanjiu [莫高窟北区B128窟出土回鹘文《八十华严》残页研究]". *Zhongyang minzu daxue xuebao* [中央民族大学学报]. vol. 30, no. 4: 112-115. [Makalenin Çince Başlığı: "A Study of the Fragment of "Buddhāvataṃsaka sūtra" in Uighur Script from Dunhuang". *Journal of The Central University For Nationalities*. vol. 4: 113-116].

²⁴YANG Fuxue, Aydar Mirkamal [杨富学; 阿依达尔 米尔卡马力] (2007): "Huihu wen "hua yan jing shi wujin cangpin" xieben can juan yanjiu [回鹘文《华严经十无尽藏品》写本残卷研究]. *Dunhuang yanjiu* [敦煌研究] 2: 74-81. [İngilizce Başlık: "A Study on the Old Uyghur Manuscript Fragments of the Buddhāvataṃsaka Sūtra. *Dunhuang Research* 2: 74-81].

²⁵ZHANG Tieshan, Pite Cimo [张铁山, 皮特 茨默] (2012): "Liang ye huihu wen "hua yan jing guangming jue pin" xieben can juan yanjiu [两页回鹘文《华严经·光明觉品》写本残卷研究]". *Minzu Yuwen* [民族语文] 4: 73-81. [Makalenin İngilizce Başlığı: ZHANG Tieshan, Peter Zieme (2012): "A Study of Two Fragments of the Buddhāvataṃsaka-sutra in the Uigur Script". *Minority Languages of China* 4: 73-81].

Gansu Museum IB	Gansu Müzesi	Geng 1986b: 72-73
Gansu Museum IIA	Gansu Müzesi	Geng 1986b: 73-74
Gansu Museum IIB	Gansu Müzesi	Geng 1986b: 74-75
Gansu Museum IA	Gansu Müzesi	Geng 1986c: 86-87
Gansu Museum IB	Gansu Müzesi	Geng 1986c: 87
Gansu Museum IIA	Gansu Müzesi	Geng 1986c: 87
Gansu Museum IIB	Gansu Müzesi	Geng 1986c: 87-88
Mogaoku B128	Dunhuang	Tieshan 2003: 113-114
Dunhuang IA	Dunhuang (?)	Yang, Mirkamal 2007: 77
Dunhuang IB	Dunhuang (?)	Yang, Mirkamal 2007: 77-78
Dunhuang IIA	Dunhuang (?)	Yang, Mirkamal 2007: 78
Dunhuang IIB	Dunhuang (?)	Yang, Mirkamal 2007: 78-79
Xj224-0661.11	The Chinese Academy of Cultural Heritage	Tieshan 2012: 73-74, 75-76
Xj223-0661.10	The Chinese Academy of Cultural Heritage	Tieshan 2012: 74-75, 76

3.5. Tayvan'da Bulunan Yazmalar

Tayvan'da Academia Sinica Tarih ve Filoloji Enstitüsü Fu Ssu- Nien Kütüphanesinde Buddhāvataṃsaka-sūtra'ya ait yazmalar bulunmaktadır. Bu yazmalar 52 sayfadan oluşmaktadır. Bu yazmaların bulunduğu kitapçık 188171 kayıt numarasıyla kayıtlıdır. Kitapçığın başlık sayfasında “Uyurca metin” anlamına gelen Çince *Weiwuerwen* [畏吾兒文] ibaresi bulunmaktadır (Yakup 2013: 461-462).

Abdurishid Yakup'a göre Gansu Müzesi ve Dunhuang Akademisinde bulunan yazmalar ile Fu Ssu- Nien Kütüphanesinde bulunan yazmalar birbiriyle uyuşmaktadır. Bu yazmaların hepsi aynı boyutta olup aynı forma sahip ve hemen hemen hepsi aynı yazı biçiminde yazılmıştır (Yakup 2013: 463).

Tayvan'da Academia Sinica Tarih ve Filoloji Enstitüsü Fu Ssu- Nien Kütüphanesinde Buddhāvataṃsaka-sūtra'ya ait yazmaların kataloğu Fang Guangchang²⁶ tarafından hazırlanmıştır. Katalogda yazmalara ait kısa açıklamalar ile birlikte yazmaların tıpkıbasımlarına yer verilmiştir. Ayrıca bu çalışma dışında Abdurishid Yakup, Fu Ssu- Nien Kütüphanesindeki Eski Uyurca 14

²⁶Guangchang, Fang [方廣鎬] (2013): *Zhong yang yan jiu yuan li shi yu yan yan jiu suo Fu Sinian tu shu guan cang Dunhuang yi shu* [中央研究院歷史語言研究所傅斯年圖書館藏敦煌遺書]. Taipei: Zhong yang yan jiu yuan li shi yu yan yan jiu suo [臺北：中央研究院歷史語言研究所]. [Fang Guangchang (2013): *Dunhuang Manuscripts in the Collection of the Fu Ssu-Nien Library*. Taipei: Institute of History and Philology, Academia Sinica].

yazma ile ilgili bir bildiri sunmuştur²⁷ (Yakup 2013: 464). Yine Mehmet Ölmez'in "Uygurca Avataṃsakasūtra'nın Dili Hakkında" adlı yayımlanmamış bir bildirisi vardır²⁸. Bütün Buddhāvataṃsaka-sūtra'ya ait yazmalar ve bunların toplu bir yayını Ocak 2020'de Abdurishid Yakup tarafından yayınlanacaktır²⁹.

Tayvan'da Bulunan Yazmalar		
Yazmanın Adı:	Bulunduğu Koleksiyon:	Yayın Yeri:
50A (1/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 476
50A (2/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 477
50A (3/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 477
50A (4/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 478
50A (5/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 478
50A (6/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 479
50A (7/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 479
50A (8/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 480
50A (9/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 480
50A (10/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 481
50A (11/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 481
50A (12/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 482
50A (13/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 482
50A (14/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 483
50A (15/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 483
50A (16/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 484
50A (17/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 484
50A (18/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 485
50A (19/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 485
50A (20/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 486
50A (21/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 486
50A (22/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 487
50A (23/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 487
50A (24/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 488

²⁷Yakup, Abdurishid (XXXX): "Eski Uygurca Avataṃsaka'nın Yeni Parçaları Üzerine". *Beşbalıklı Şingko Şeli Tutung Anısına Uluslararası Eski Uygurca Araştırmaları Çalıştayı*, 04-06 Haziran 2011, Yayımlanmamış Bildiri.

²⁸Ölmez, Mehmet (XXXX): "Uygurca Avataṃsakasūtra'nın Dili Hakkında". *Beşbalıklı Şingko Şeli Tutung Anısına Uluslararası Eski Uygurca Araştırmaları Çalıştayı*, 04-06 Haziran 2011, Yayımlanmamış Bildiri.

²⁹Yakup, Abdurishid (2020): *The Buddhāvataṃsaka literature in Old Uyghur*. Brepols Publishers. [Berliner Turfantexte (BTT 44)].

50A (25/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 488
50A (26/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 489
50A (27/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 489
50A (28/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 490
50A (29/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 490
50A (30/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 491
50A (31/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 491
50A (32/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 492
50A (33/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 492
50A (34/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 493
50A (35/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 493
50A (36/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 494
50A (37/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 494
50A (38/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 495
50A (39/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 495
50A (40/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 496
50A (41/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 496
50A (42/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 497
50A (43/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 497
50A (44/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 498
50A (45/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 498
50A (46/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 499
50A (47/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 499
50A (48/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 500
50A (49/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 500
50A (50/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 501
50A (51/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 501
50A (52/52)	Academia Sinica	Guangchang 2013: 502

4. Sonuç

Buddhāvataṃsaka-sūtra, Mahāyana Budizmi'nin en önemli ve etkili metinlerinden birisidir. Bu metnin Çin'den Eski Uygurca'ya 40. ve 60. cildinin çevirileri yapılmıştır. Bu çevirilere ait Eski Uygurca yazmalar çeşitli araştırmacılar tarafından yayımlanmıştır. Bu yayınlarda Eski Uygurca metinlerin transkripsiyonuna/transliterasyonuna, çevirisine, açıklamalarına ve Çince eşdeğer

metinlerine yer verilmiştir. Bu metinler üzerine yapılan çalışmalar sayesinde Eski Uygurcanın metin külliyatına katkılar sağlanmıştır. Buddhāvataṃsaka-sūtra üzerine yapılacak filolojik çalışmalar bu metnin daha iyi anlaşılmasına ve yorumlanmasına imkân sağlayacaktır.

5. Kaynaklar:

- ARAT, Reşid Rahmeti (1991³): *Eski Türk Şiiri*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- BUSWELL, Robert E., Donald S. Lopez (2014): *The Princeton Dictionary of Buddhism*. Princeton University Press.
- BUSWELL, Robert E. (2004): *Encyclopedia of Buddhism. Volume One A-L*. Macmillan Reference USA.
- GENG Shimin (1986a). “Huihu wen “bashi hua yan” can jing yanjiu [回鹘文《八十华严》残经研究]”. *Minzu Yuwen* [民族语文]. vol. 3: 59-65. [İngilizce Başlık: “A study of the remains of Buddhāvataṃsaka-sūtra”. *Minority Languages of China*. vol. 3: 58-65].
- GENG Shimin (1986b). “Gansu sheng bowuguan cang huihu wen “bashi hua yan” can jing yanjiu (er) [甘肃省博物馆藏 回鹘文《八十华严》残经研究(二)]”. *Zhongyang minzu daxue xuebao* [中央民族大学学报]. vol. 2: 84-89.
- GENG Shimin (1986c): “Gansu sheng bowuguan cang huihu wen “bashi hua yan” can jing yanjiu (yi) [甘肃省博物馆藏 回鹘文《八十华严》残经研究(一)]”. *Shijie zongjiao yanjiu* [世界宗教研究] 3: 68-77. [Makalenin Çince Başlığı: “A Reserch on the Fragmentary Volumes of Eighty Buddavatamasakamahavai Pulyasutra in Huihe Language Housed at Gansu Museum”. *Studies on World Religions*. No. 3: 68-77].
- GUANGCHANG, Fang [方廣錡] (2013): *Zhong yang yan jiu yuan li shi yu yan yan jiu suo Fu Sinian tu shu guan cang Dunhuang yi shu* [中央研究院歷史語言研究所傅斯年圖書館藏敦煌遺書]. Taipei : Zhong yang yan jiu yuan li shi yu yan yan jiu suo [臺北 : 中央研究院歷史語言研究所]. [Fang Guangchang (2013): *Dunhuang Manuscripts in the Collection of the Fu Ssu-Nien Library*. Taipei: Institute of History and Philology, Academia Sinica].
- HAMAR, Imre (2015): “Buddhāvataṃsaka”. *Brill’s Encyclopedia of Buddhism*. vol. 1. edited by Jonathan A. Silk. Leiden, The Netherlands: Brill: 87–100.
- HANEDA, Tōru [羽田亨] (1953): “Torukobun kegonkyō dankan [トルコ文華嚴經の斷簡]”. *Tōzai gakujutsu kenkyūjo ronsō* [東西學術研究所論叢], VI: 1-29 + I plate.
- HANEDA, Tōru [羽田亨] (1958): “Torukobun kegonkyō dankan [トルコ文華嚴經の斷簡]”. *Haneda Hakushi shigaku ronbunshū* [羽田博士史學論文集]. Kyōto: Tōyōshi Kenkyūkai, Shōwa 33 [1958]: 183-205. [Makalenin Fransızca Başlığı: Haneda, Tōru (1958): “A propos d'un fragment du sutra Gandavyuha en langue turque”. *Recueil des oeuvres posthumes de*

Tōru Haneda II. Etudes Religieuses Et Linguistiques. Université de Kyōto. Oriental Reserach Series No. 3, Part 2: 183-205].

HARVEY, Peter (2013). *An Introduction to Buddhism. Teachings, History and Practices*. Second Edition. Cambridge: University Press.

HIRAKAWA, Akira (1990): *A History of Indian Buddhism. From Śākyamuni to Early Mahāyāna*. University Of Hawaii Press.

IRONS, Edward A. (2008): *Encyclopedia of Buddhism*. Facts On File, Inc. An imprint of Infobase Publishing.

ISHĪHAMA, Juntarō (1950): “A Fragment of the Uighur Version of Sāmanta-bhadra-caryā-prañidhana”. *Papers on Asian history in honour of Doctor Haneda on the Occasion of his sixtieth birthday*. The Society of Oriental Research. Kyoto University: 63-73.

KITSUDŌ, Kōichi (2016): “Kodai Uiguru-go [Kegonkyō] kenkyū no shin tenkai — okugaki to yakushutsu no haikai o chūshin ni — [古代ウイグル語「華嚴經」研究の新展開—奥書と訳出の背景を中心に—]”. *Toyōshien* [東洋史苑] 86/87: 1-25. [Makalenin İngilizce Başlığı: Advanced Development in the Study of the Huayan jing in old Uighur”].

KITSUDŌ, Kōichi [橘堂 晃一] (2017): “New Light on the Huayan jing in Old Uighur from the Krotkov Collection and Yoshikawa Photographs”. *Essays on the Manuscripts Written in Central Asian Languages in the Otani Collection: Buddhism, Manichaeism, and Christianity*. eds. T. Irisawa, K. Kitsudō. Kyoto: 105-153.

KUDARA, Kōgi (2002). “Fragments of the blockprinted version of the Buddhāvataṃsaka-sūtra in forty volumes”. *Splitter aus der Gegend von Turfan. Festschrift für Peter Zieme anlässlich seines 60. Geburtstags*. Berlin-İstanbul: 119-128.

KUDARA, Kōgi; Juten Oda (1983). “Uiguru-yaku hachijū Kegon dankan, fu: Anzō to shijū Kegon [ウイグル訳八十華嚴断簡一付. 安藏と四十華嚴]”. *Bukkyō bunka kenkyūjo kiyō* [仏教文化研究所紀要] 22: 176-205. [İngilizce Başlık: “Uyghur fragments of the Buddhāvataṃsaka-sūtra in eighty volumes. – Appendix: Anzag and the Buddhāvataṃsaka-sūtra in forty volumes”. *Studies on the Buddhist texts unearthed in the Silk Road. Bulletin of Buddhist Cultural Institute, Ryūkyō University* 22: 176-205].

ODA, Juten (1984): “On the Uigur Colophon of the Buddhāvataṃsaka-sūtra in Forty- Volumes”. *Proceedings of the Thirty-First International Congress of Human Sciences in Asia and North Africa*. Tokyo-Kyoto 1983; ed. by T. Yamamoto, The Tōhō Gakkai, Tokyo 1984: 340-341.

ODA, Juten (1985): “Uiguru yaku şicūke gonkyō noşiki go ni tsuite [ウイグル訳「四十華嚴經」の識語について]”. *Toyohashi tankidaigaku kenkyū kiyō* [豊橋短期大学研究紀要] 2: 121-127. [Oda, Juten (1985): “On the Uighur Colophon of the Buddhāvataṃsaka-sūtra in Forty-Volumes”. *The Bulletin of Toyohashi Junior College*. No. 2: 121-127].

- RADLOFF, Wilhelm (1911): *Kuan-ti-im Pusar. Eine türkische Übersetzung des XXV. Kapitels der chinesischen Ausgabe des Saddharmapundarika*. Herausgegeben und übersetzt. Mit vier Beilagen und zwei Tafeln. St. Pétersbourg: Bibliotheca Buddhica. XIV.
- YAKUP, Abdurishid (2007): “Berlin fragments of the block-printed Uyghur edition of the Buddhāvataṃsaka-sūtra in forty volumes”. *Aspects of research into Central Asian Buddhism. Memoriam Kōgi Kudara*. Edited by Peter Zieme. Turnhout: Brepols Publishers: 435-459.
- YAKUP, Abdurishid (2008): *Alttürkische Handschriften Teil 12. Die Uigurischen Blockdrucke der Berliner Turfansammlung Teil 2: Apokryphen, Mahāyāna-Sūtren, Erzählungen, Magische Texte, Kommentare und Kolophone*. Stuttgart: Franz Steiner Verlag.
- YAKUP, Abdurishid (2013). “On the Old Uyghur translations of the Buddhāvataṃsaka Sūtra”. *East Asian Studies: Festschrift in Honor of the Retirement of Professor TAKATA Tokio*. Kyoto: 455- 467.
- YANG Fuxue, Aydar MĪRKAMAL [杨富学; 阿依达尔 米尔卡马力] (2007): “Huihu wen “hua yan jing shi wujin cangpin” xieben can juan yanjiu [回鹘文《华严经十无尽藏品》写本残卷研究]. *Dunhuang yanjiu* [敦煌研究] 2: 74-81. [İngilizce Başlık: “A Study on the Old Uyghur Manuscript Fragments of the Buddhāvataṃsaka Sūtra. *Dunhuang Research* 2: 74-81].
- ZHANG Tieshan [张铁山] (2003). “Mo gao ku bei qu B128 ku chutu huihu wen “bashi hua yan” can ye yanjiu [莫高窟北区B128窟出土回鹘文《八十华严》残页研究]. *Zhongyuan minzu daxue xuebao* [中央民族大学学报]. vol. 30, no. 4: 112-115. [Makalenin Çince Başlığı: “A Study of the Fragment of “Buddhāvataṃsaka sūtra” in Uighur Script from Dunhuang”. *Journal of The Central University For Nationalities*. vol. 4: 113-116.
- ZHANG Tieshan, Pite Cimo [张铁山, 皮特 茨默] (2012): “Liang ye huihu wen “hua yan jing guangming jue pin” xieben can juan yanjiu [两页回鹘文《华严经·光明觉品》写本残卷研究]. *Minzu Yuwen* [民族语文] 4: 73-81. [Makalenin İngilizce Başlığı: ZHANG Tieshan, Peter Zieme (2012): “A Study of Two Fragments of the Buddhāvataṃsaka-sūtra in the Uighur Script”. *Minority Languages of China* 4: 73-81].
- ZIEME, Peter (1982): “Zum uigurischen Samantabhadracaryāprañidhāna”. *Studia Turcologica memoriae Alexii Bombaci dicata*. (Istituto Universitario Orientale, Seminario di Studi Asiatici, Series Minor XIX.) Napoli: 599-609 + 4 plates.
- ZIEME, Peter (1985): *Buddhistische Stabreimdichtungen der Uiguren*. Berlin: Akademie-Verlag. (AdW der DDR. ZAGA. SGKAO. BT. 13.).